

Kannanotto 3.11.2023

Siviilit tarvitsevat apua – Suomen tulee edistää kansainvälisen humanitaarisen oikeuden toteutumista ja panttivankien vapauttamista sekä lisätä humanitaarista apua Gazaan

Inhimillisen hädän kasvaessa Hamasin ja Israelin välisen konfliktin vuoksi Suomen ja EU:n tulisi edistää kaikin keinoin humanitaarista taukoa taisteluihin, panttivankien vapauttamista ja humanitaarisen avun saamista tarvitsijoille. Tavoitteita tukisi se, että osapuolia vaadittaisiin noudattamaan humanitaarista oikeutta ja lisättäisiin alueelle humanitaarista apua, myös Suomelta. Olennaista humanitaarisen oikeuden toteutumisessa on siviilien suojeleminen.

Humanitaarinen kriisi kärjistyy – maailmalla tarpeet olivat jo ennätyskokoisia

Suomen humanitaarista rahoitusta tulee lisätä kasvaneeseen avuntarpeeseen vastaamiseksi.

Humanitaarinen kriisi Gazan alueella on kärjistynyt konfliktin myötä samalla, kun maailmassa on poikkeuksellisen suuret humanitaariset tarpeet. YK:n hätäaputoimisto OCHA ilmoitti kesällä 2023, että kuilu humanitaarisen tuen pyyntöjen ja rahoituksen välillä on historiallisen suuri: 43 miljardia dollaria.¹

Konfliktilla Gazan alueella on vakavat inhimilliset kustannukset. Palestiinalaisia on Hamasin hyökkäyksen jälkeen menehtynyt lokakuun loppuun mennessä yli 9 000, joista yli 3 700 on lapsia. Israelilaisia kuolonuhreja on noin 1 400. Loukkaantuneita palestiinalaisia on noin 23 000, israelilaisia noin 5200.² Gazassa on vakava pula perustarvikkeista, kuten vedestä, elintarvikkeista, lääkintävälineistä, polttoaineesta sekä sähköstä.³ YK:n hätäaputoimisto raportoi lokakuun loppupuolella, että perille pääsevän avun määrä on vain 4 prosenttia siitä määrästä, joka oli tarpeen jo ennen vihollisuuksien alkamista.⁴

¹ OCHA (18.6.2023): Global Humanitarian Overview 2023, Mid-Year Update. Verkkoviite: <https://reliefweb.int/report/world/global-humanitarian-overview-2023-mid-year-update-snapshot-18-june-2023>. Viitattu: 24.10.2023

² OCHA (2.11.2023): Hostilities in the Gaza Strip and Israel – Flash Update #27. Verkkoviite: <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-27>. Viitattu 3.11.

³ OCHA (24.10.2023): Hostilities in the Gaza Strip and Israeli – Flash Update #18. Verkkoviite: <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-18>. Viitattu 24.10.

⁴ OCHA (23.10.2023) Hostilities in the Gaza Strip and Israel | Flash Update #17. Verkkoviite: <https://ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-17> Viitattu 31.10.2023

Inhimillinen kärsimys on yhtä vakavasti otettavaa konfliktin molemmilla puolilla. Hamas on toiminut täysin tuomittavalla ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vastaisella tavalla, hyökkäämällä Israelin puolelle tappaen ja vahingoittaen siviilejä sekä ottamalla panttivankreja. On tärkeää tiedostaa, että nyt kärsivät ja kuolevat palestiinalaiset siviilit, erityisesti lapset, eivät ole syyllisiä Hamasin hyökkäykseen. Gazan väestöstä noin puolet on lapsia. Suuri joukko palestiinalaisista on paennut kodeistaan ja pakkautunut Etelä-Gazaan. Noin 80 prosenttia eli humanitaarisen avun varassa jo ennen Hamasin hyökkäystä.⁵

Väyliä rauhaan

Välitön tauko taisteluihin, panttivankien – etenkin lasten ja vanhusten – välitön vapauttaminen ja humanitaarisen avun lisääminen ja perille saaminen Gazaan on ensisijaista.

Suomen ja EU:n tulee painokkaasti ja sitkeästi vaatia osapuolia noudattamaan humanitaarista oikeutta, eli kansainvälisiä säädöksiä, joiden tarkoitus on rajata aseellisten konfliktien vaikutuksia.⁶ Israel valtiona on sitoutunut Geneven sopimukseen siviilihenkilöiden suojelemiseksi. Myös Palestiina on sitoutunut kyseiseen yleissopimukseen. Riippumatta siis siitä, kenen alueella konfliktin katsotaan toteutuvan, alueella valtaa pitävä taho on sitoutunut siviilien suojeluun.

Lisäämällä humanitaarisen avun rahoitusta vuodelle 2024 Suomi voi osaltaan lievittää hätää ja kärsimystä eri puolilla maailmaa sekä osoittaa olevansa vastuullinen kansainvälisen yhteisön jäsen. Noin 10 % lisäys hallituksen esitykseen nähden merkitsisi, että Suomen valmius humanitaariseen avunantoon aidosti kasvaisi, mutta tämä noin 8 miljoonan euron summa ei vaarantaisi budjetin sopeutustavoitteita.

Välittömien humanitaaristen tarpeiden ohella kestävä tie rauhaan edellyttää ihmisoikeuksien toteutumista ja turvallisuustarpeisiin vastaamista Israelissa ja Palestiinassa. Israel on miehittänyt palestiinalaisalueita 56 vuotta, ja Gaza on ollut Israelin ja Egyptin saartamana vuodesta 2007.⁷ Käytännössä Israel säännöstelee tiukasti Gazan kaistaleelle kulkevaa liikennettä, ja Gazassa asuvien palestiinalaisten elinolosuhteet ovat olleet vaikeat koko saarron ajan. Hamasin hyökkäyksen jälkeen olot ovat nopeasti kurjistuneet entisestään, kun rajat on suljettu jopa humanitaariselta avulta. Saarron purkamista ovat vaatineet YK:n turvallisuusneuvosto⁸ sekä kansainväliset ihmisoikeusjärjestöt, kuten Amnesty International⁹ ja Human Rights Watch¹⁰.

⁵ UNCTAD Press Release (25.10.2023): Prior to current crisis, decades-long blockade hollowed Gaza's economy, leaving 80% of population dependent on international aid. Verkkoviite: <https://unctad.org/press-material/prior-current-crisis-decades-long-blockade-hollowed-gazas-economy-leaving-80>. Viitattu 31.10.2023

⁶ Kts. Kansainvälinen punainen risti (2004): What is International Humanitarian Law. Verkkoviite: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/what_is_ihl.pdf. Viitattu 26.10.2023

⁷ Kts. YK:n hätäaputoimisto OCHA:n kuvaus alueesta: <https://www.unocha.org/occupied-palestinian-territory>

⁸ YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1860 (2009). Verkkoviite: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/204/32/PDF/N0920432.pdf>. Viitattu 26.10.2023

⁹ Amnesty International (12.10.2023): Israel must lift illegal and inhumane blockade on Gaza as power plant runs out of fuel. Verkkoviite: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/10/israel-opt-israel-must-lift-illegal-and-inhumane-blockade-on-gaza-as-power-plant-runs-out-of-fuel>. Viitattu 26.10.2023

¹⁰ Human Rights Watch (18.10.2023): Israel: Unlawful Gaza Blockade Deadly for Children. Verkkoviite: <https://www.hrw.org/news/2023/10/18/israel-unlawful-gaza-blockade-deadly-children>. Viitattu 26.10.2023

Edellä esitetyn perusteella katsomme, että Suomen tulee:

Edistää yhdessä EU:n kanssa diplomaattisin keinoin humanitaarisen avun pääsyä alueelle: tämä edellyttää taukoa taisteluun humanitaarisen avun perille saattamiseksi ja avun perille pääsyn turvaamisesta. Tätä tavoitetta voi edistää erityisesti Suomen hallitus.

Edistää humanitaarisen oikeuden toteutumista vetoomuksin ja muilla diplomatian keinoilla. Tätä tavoitetta voi edistää erityisesti Suomen hallitus.

Lisätä rahoitusta humanitaariseen apuun vuodelle 2024. Tätä tavoitetta voi edistää erityisesti eduskunta, jolle hallitus on siirtänyt budjettikäsittelyn.

Allekirjoittajat:

Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry

Muut allekirjoittajat aakkosjärjestyksessä:

Abilis-säätiö sr

Child Hug Uganda – Finland ry

Creatura Think & Do Tank ry

Filantropia ry

Helsingin Diakonissalaitoksen Säätiö sr

Kansainvälinen solidaarisuussäätiö sr

Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOS sr

Kirkon Ulkomaanapu sr

Lääkärin sosiaalinen vastuu ry

Marttaliitto ry

Naisasialiitto Unioni ry

Opettajien Lähetysliitto ry

Plan International Suomi sr

Rauhanjärjestö Sadankomitea ry

Suomen Lähetysseura ry

Suomen NMKY:n liitto ry

Suomen Pakolaisapu ry

Vammaiskumppanuus ry

Viestintä ja kehitys -säätiö

Taksvärkki ry

Yhteiset Lapsemme ry

Lisätiedot:

Vaikuttamistyön johtaja Ilmari Nalbantoglu, Fingo

ilmari.nalbantoglu@fingo.fi | 050 317 6693

Vaikuttamisviestinnän asiantuntija Johannes Hautaviita, Fingo

johannes.hautaviita@fingo.fi | 050 317 6708